

Dariusz Tchórzewski

ŁYŻWIARSTWO NA ZIEMIACH POLSKICH W OKRESIE ZABORÓW – CZĘŚĆ IV

Oprócz wymienionych, znaną i bardzo lubianą warszawską ślizgawką była u „*Warszawskich Łyżwiarek i Łyżwiarzy*”, prowadzona przez Franciszka Rembierza. Wśród jej stałych bywalców, w sezonie zimowym 1890/91 r., zrodziła się myśl założenia towarzystwa łyżwiarskiego. Grono zwolenników tego pomysłu zebrało się 8 grudnia 1893 r., w Resursie Obywatelskiej i uchwaliło powołanie do życia nowego towarzystwa sportowego, „*celem rozkrzewienia higienicznej rozrywki łyżwowania*”. Pierwszym prezesem tej organizacji obwołano Franciszka Olszewskiego — redaktora naczelnego „*Kuriera Warszawskiego*”, a wiceprezesem Kazimierza Olszowskiego — prawnika i dyplomata. Grono członków założycieli oraz miłośników sportu łyżwiarskiego na pierwszym spotkaniu ustaliło pomiędzy sobą wysokość składki mającej pokryć koszty założenia Towarzystwa. Należeli do nich: Franciszek Dietrich, Karol Głaziewicz, Józef Goebel, Zygmunt Goebel, Marjan Krassowski, Kazimierz Lesisz, Kazimierz Olszowski, Franciszek Rembierz, Stefan Restorff, Jan Ruszczyński, Emil Schönfeld, Piotr Weryho, Tadeusz Wysocki, Henryk York, Aleksander Zawadzki, Władysław Zawadzki.

Łyżwiarze na Stawie Łazienkowskim w 1867 r.

Ich inicjatywa uzyskała przychyłność władz carskich i końcem 1893 r. oficjalnie zarejestrowano „*Warszawskie Towarzystwo Łyżwiarskie*” (WTŁ). Początkowo Towarzystwo liczyło tylko 24 członków. Na jego siedzibę tymczasowo wybrano ślizgawkę Franciszka Rembierza. Ta szczupła liczba członków okazała się być bardzo przedsiębiorcza i w krótkim czasie powzięła zamiar nabycia własnego lokalu i terenu ślizgawkowego. Dzięki ich energii i dobrej woli zamiar ten wkrótce udało się zrealizować.

Nabycie posiadłości, której wartość opiewała na kilkaset tysięcy rubli, przysporzyła młodemu Towarzystwu nie mało kłopotu, tym bardziej, że nie posiadało ono jeszcze źródła stałego dochodu.

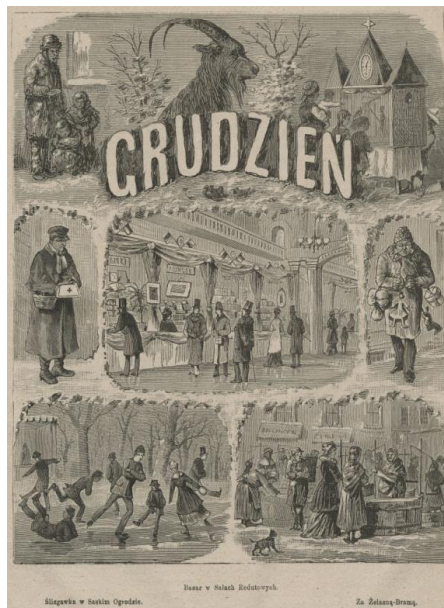
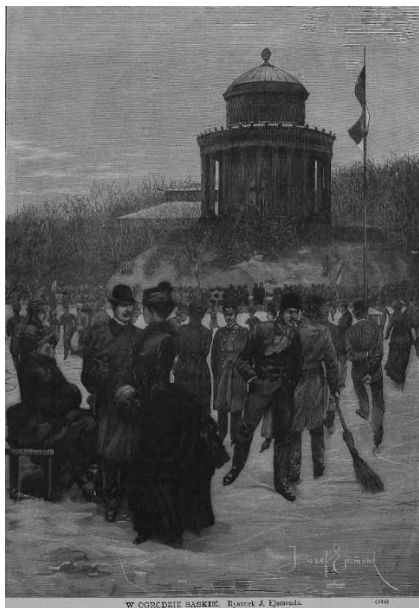
Dlatego w pierwszych latach istnienia władze WTŁ zostały zmuszone do zogniskowania swoich działań na sprawach finansowych, zapewniających Towarzystwu w pierwszej kolejności przetrwanie, a następnie jego rozwój. Sprawą fundamentalną było pozyskanie funduszy na pokrycie znaczących wydatków bieżących, wynikających z przebudowy gmachu Towarzystwa oraz obsługi zaciągniętych kredytów.

Sprawy sportowe zostały powierzone Komisji Sportowej, wybieranej na roczną kadencję

spośród członków Towarzystwa. W pierwszym okresie działalność Komisji ograniczała się do organizacji dorocznych wyścigów i konkursów łyżwiarskich oraz utrzymania ślizgawki.

Ten ostatni obowiązek wciąż spoczywał na barkach Franciszka Rembierza, który urządzał jak mógł najlepiej pierwsze tereny łyżwiarskie na swoich placach. Po kilku latach, kiedy WTŁ uporało się z początkowymi problemami i na stałe wpisało się w poczet warszawskich instytucji sportowych, jego zarząd podjął ambitną, acz ryzykowną decyzję nabycia na własność Doliny Szwajcarskiej. Zamiar ten, wprowadzony wkrótce w czyn, zaimponował Warszawie zjednując sympatię mieszkańców dla WTŁ za utrzymanie miejsca, do którego byli przywiązani od pół wieku.

Otwarcia i poświęcenia nowej siedziby „Warszawskiego Towarzystwa Łyżwiarskiego” w Dolinie Szwajcarskiej dokonano w marcu 1898 r. Od tej pory coroczne wyścigi na lodzie urządzali łyżwiarze już na własnym lodowisku w Dolinie.

Ślizgawka w Ogrodzie Saskim w Warszawie oraz reklama zabawy na lodzie z roku 1884

Po zapewnieniu Towarzystwu bytu materialnego poprzez zwiększenie dochodów z prowadzonych na własnym obiekcie ślizgawek i organizacji letnich koncertów oraz powiększonych składek członkowskich, WTŁ zwrócił uwagę na rozwój sportu łyżwiarskiego. Zamiast Komisji Sportowej, powołano do zarządu dwóch członków „obeznanych teoretycznie i praktycznie ze sportem łyżwowym”.

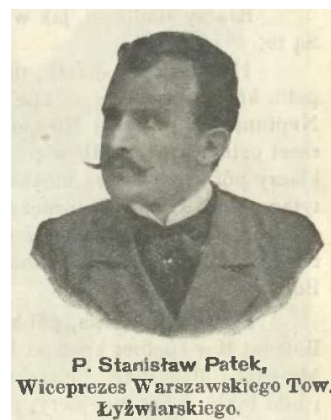
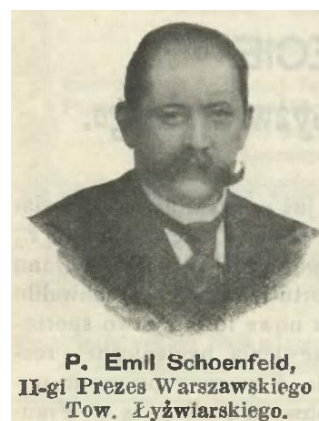
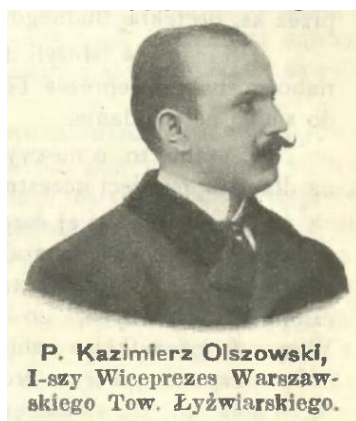

Nie zadawałając się urządzaniem miejscowych wyścigów i konkursów, jak również sprowadzaniem z zagranicy „jeźdźców i nauczycieli popisowych”, Towarzystwo w 1899 r. przystąpiło do Międzynarodowego Związku Łyżwiarskiego (ISU) i tym samym umożliwiło swoim członkom uczestniczenie we wszystkich wyścigach i konkursach międzynarodowych na torach czołowych zagranicznych klubów łyżwiarskich.

Podobnie jak LTŁ we Lwowie, tak i WTŁ w okresie letnim udostępniał swoje obiekty w Dolinie innym sportom, jak tenis ziemny, gimnastyka, szermierka itp.

Poza sportem łyżwiarze WTŁ ze szczególną troskliwością pielęgnowali życie towarzyskie. Organizowali bale, zabawy ogrodowe, podwieczorki taneczne, konkursy. Oprócz tego zawarli umowę z Filharmonią, na mocy której ta w lecie przenosiła się do siedziby łyżwiarskiej.

Z biegiem lat systematycznie rosła liczba członków WTŁ. Z początkowych 24 w roku 1894 do 659 w pierwszym roku XX w.

Pierwsze władze Warszawskiego Towarzystwa Łyżwiarskiego 1893-1903

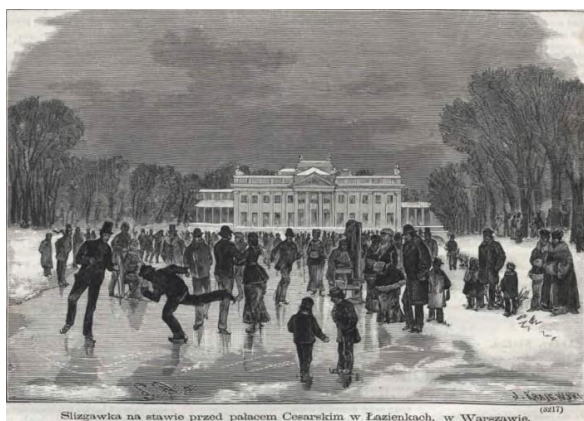
Analizując rozwój łyżwiarstwa na ziemiach polskich pozostających pod rozbioremi można z dużą odpowiedzialnością stwierdzić, że do końca XIX w. niczym nie odbiegał on od obserwowanych w innych krajach europejskich. Nie dysponujemy bezpośrednimi danymi na temat rozwoju łyżwiarstwa w zaborze pruskim, ale na podstawie sprawozdań LTŁ, można wnioskować, że podobnie jak w głównych miastach pozostałych dwóch zaborów, tak i w Poznaniu rozwijało się ono podobnie.

Jeżeli porównamy czasookres powstania pierwszych towarzystw łyżwiarskich w Europie i u nas, to w tej kwestii wyprzedzili nas jedynie Anglicy i Holendrzy. Powstanie w 1869 r. „Towarzystwa Lwowskich Łyżwiarzy”, umiejscawia nas czasowo pośrodku stawki europejskiej. Przypomnijmy, że:

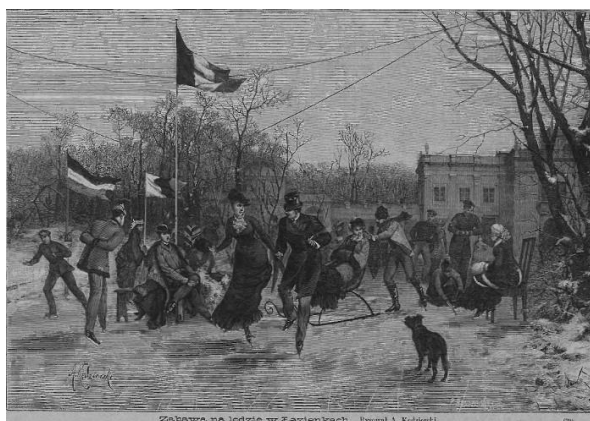
- szwedzki „St. Erik” powstał w Sztokholmie w 1855 r.,
- pierwszy niemiecki klub łyżwiarski został założony we Frankfurcie w 1861 r.

- norweski „*Kristiania Skiteklub*” założono w 1864 r.
- pierwszy rosyjski klub łyżwiarski powstał w Petersburgu w 1864 r..
- pierwszy klub łyżwiarski we Francji „*Cercie des patineurs*” powstał w 1865 r.
- pierwsze włoskie towarzystwo łyżwiarskie „*Societa Milanesa dei pattinatori*” założono w 1865 r.
- austriacki „*Eislauf Verein*” powołano w 1867 r.
- stowarzyszenie łyżwiarskie na terenie Węgier utworzono w roku 1869.
- Finowie pierwszy klub łyżwiarski „*Helsingfors Skridskor Klub*” założyli w roku 1876.

Jeżeli uwzględnimy, że w odróżnieniu od wymienionych krajów Europy Polska nie była w tym czasie niezależnym bytem politycznym, to inicjatywa i determinacja lwowskich łyżwiarzy, którzy w trudnych warunkach zaborów doprowadzili do powstania polskiego towarzystwa łyżwiarskiego powinna napawać nas dumą.

Ślizgawka na stawie przed Pałacem w warszawskich Łazienkach w roku 1876 (po lewej)

Zabawa na lodzie w Łazienkach. Rysunek A. Kłobucki (po prawej)